

Fotodynamisk Terapi (PDT)

Utarbeidet av Ana Maria Solér
Hudlege, Dr. med.

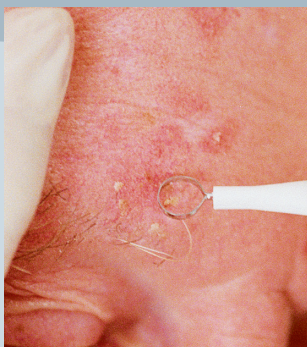
Fotodynamisk behandling

Fotodynamisk behandling er en relativt ny behandling av vanlig hudkreft (basalcellecarcinom, basaliom, basalcellekreft), begynnende plateepitelkreft (Morbus Bowen) og solskadet hud (solar keratose).

Behandlingen går over tre trinn

Først skraper legen bort sykt vev og eventuelle skorper. Deretter smøres en krem på hudområdet som skal behandles, og det dekkes til med plaster. Pasienten må så vente i 3 timer, og i ventetiden kan pasienten forlate klinikken om ønskelig. Så fjernes krem og plaster, og huden belyses med rødt lys.

Kremen inneholder et medikament (methylaminolevulinat) som trekker inn i kreftcellene, og gjør disse følsomme for det røde lyset.

Lesjon prepareres...

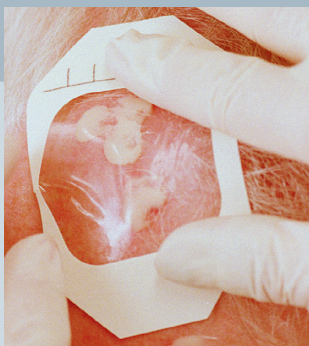

...krem påføres lesjon...

Under belysningen skjer det en fotokjemisk reaksjon som gjør at de syke cellene ødelegges. Den normale huden påvirkes lite.

De fleste trenger en eller to behandlinger med 1-2 ukers mellomrom. Noen ganger gjentar man behandlingen etter noen måneder om ikke alt det syke vevet ble borte i første behandlingsrunde.

Under belysningen beskyttes øynene med spesialbriller. Belysningen kan kjennes varm og stikkende, og dette kan fortsette i avtagende grad noen timer etter belysningen. Ubehaget under belysning lindres med kaldt vann, og noen får reseptfrie smertestillende tabletter. Enkelte kan oppleve smerter som krever annen type lindring, for eksempel lokalbedøvelse. Hjemme kan man kjøle ned området, for eksempel med isbiter i en plastpose eller en kald klut.

...og skal virke i ca. tre timer...

...deretter belyses hudforandringen med rødt lys og kreftcellene ødelegges.

Hva skjer etter behandlingen?

Hudområdet som er belyst blir rødt, hovent og sårt. Etter et par dager dannes en skorpe som faller av etter 2-3 uker. Dersom det oppstår tegn på infeksjon i form av verk etc. (sjelden), må man rense dette med lokale midler som en får kjøpt på apoteket uten resept (Pyrisept, Klorhexidin, Brulidine krem). Hjelper ikke dette, må man kontakte behandlende lege.

Selve hudområdet vil normalt være litt rødt de første ukene. Som regel blir det kosmetiske resultatet meget bra, slik at det oftest er lite synlig hvor huden er blitt behandlet. Kontroll av hudkreft bør skje etter 3-6 mnd. og siste kontroll etter ca. 2 år.

Solråd

Solen er den viktigste årsaken til at man får hudkreft eller solskader. Det er svært viktig både å beskytte det behandlede hudområdet, samt huden generelt med solkrem med høy faktor (minst faktor 20-25) når man er i solen. Det er viktig at solkremen inneholder både UVA og UVB filter.

Hva er solar keratose?

Solar keratose er en solskade som ser ut som en rød, ofte skorpebelagt flekk i huden. Den er vanligst på solutsatte steder på kroppen som hode og ansikt. Solar keratose forekommer oftest hos personer over 40 år. Det kan etter hvert bli mange slike hudforandringer innenfor et hudområde som har fått for mye sol. De er som oftest ufarlige, men kan en sjelden gang utvikle seg til plateepitelkreft, som er en mer alvorlig form for hudkreft.

Hva er basalcellekreft?

Bacalcellekreft (BCC, basaliom, basalcellecarcinom) er den vanligste formen for hudkreft, og minst 6000 - 8000 tilfeller blir hvert år registrert i Norge. Solbestråling er en viktig årsak, og denne kreftformen er vanligst på solutsatte steder som hals, hode og nakke. BCC vokser langsomt, ofte har pasienten hatt hudforandringen(e) i flere måneder før lege oppsøkes. BCC skiller seg fra andre krefttyper ved at den meget sjelden sprer seg (metastaserer) til andre organer. Men: BCC ødelegger huden og må derfor behandles.

Foto: Helsinki University Central Hospital, Dept. of Dermatology

Pasient med BCC.

Pasient med BCC etter PDT-behandling.

Spørsmål og svar om Fotodynamisk Terapi (PDT)

Er PDT like bra som annen behandling av
hudkreft og solskader?

– Ja. Store pasientundersøkelser viser at PDT er minst like
like effektiv som frysebehandling og kan være like effektivt som
kirurgi. Dessuten gir PDT et bedre kosmetisk resultat.

Har PDT noen farlige bivirkninger?

– Nei.

Kan PDT skade normalhuden rundt en
hudforandring?

– Nei. Kremen virker lite på normal hud, og lyset har ingen
skadelig virkning på normal hud.

Kan flere hudforandringer behandles på en gang?

– Ja, PDT er spesielt velegnet dersom pasienten har mange hud-
forandringer, fordi metoden er så skånsom og gir lite eller ikke
noe arr.

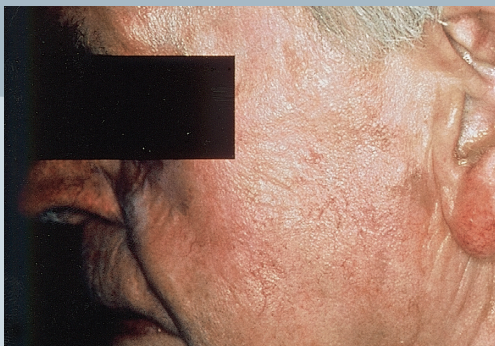
Pasient med BCC og AK

Hva bør du passe på etter behandlingen?

– Første tiden bør man ikke bade i badekar eller i svømmebasseng pga. fare for hudinfeksjon, men man kan dusje og vaske håret som normalt allerede dagen etter. Man bør ikke utsette den behandlede huden for sterk sol før det er gått flere måneder. Det er viktig å beskytte huden med solkrem som har høy faktor (minst 20-25), med både UVA- og UVB filter.

Er det noen svulster som ikke bør behandles med PDT?

– Malignt melanom (føflekk-kreft) og de fleste tilfeller av plateepitelkreft skal ikke behandles med PDT.

Pasient tre måneder etter PDT-behandling

Galderma Nordic AB. Seminariegatan 21, 752 28 Uppsala, Sverige.

Tel +46 18 444 0330. Fax +46 18 444 0335.

www.galderma.no